

13. Ekonomicheskoye chudo ili ekonomicheskaya zagadka? Sotsial'noye rynochnoye khozyaystvo i ego primeneniye / V kratkom izl. G. Blasko. — K. 1992.
14. Gutnik V. Politika khozyajstvennogo poryadka v Germanii. — M.: Ekonomika, 2002.

Стаття надійшла в редакцію 21.03.21

УДК 336.5

DOI 10.33111/vz_kneu.22.21.01.09.061.067

Хвостенко Д. О.

Аспірант кафедри фінансів
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»
проспект Перемоги, 54/1, Київ, Україна
e-mail: dmitriykhvostenko1995@gmail.com
ORCID: 0000-0001-6630-2106

ЕКОНОМЕТРИЧНИЙ АНАЛІЗ ВПЛИВУ ВИДАТКІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ НА ВВП УКРАЇНИ

Khvostenko Dmytro

PhD student in Finance
KNEU named after Vadym Hetman
Peremohy avenue, 54/1, Kyiv, Ukraine
e-mail: dmitriykhvostenko1995@gmail.com
ORCID: 0000-0001-6630-2106

ECONOMETRIC ANALYSIS OF THE IMPACT OF THE STATE BUDGET EXPENDITURE ON THE GDP OF UKRAINE

Анотація. Проаналізовано обсяг і структуру фінансування видатків державного бюджету України залежно від різновидів функціональної класифікації з урахуванням міжбюджетних трансфертів. Проведено аналіз динаміки номінального ВВП України за 2011–2020 рр. Досліджено основні складові видаткової частини державного бюджету, що здійснюють вплив на номінальний ВВП. Побудовано регресійну модель.

Ключові слова: бюджет, видатки бюджету, номінальний ВВП, функціональна класифікація, регресійний аналіз, модель множинної регресії.

Abstract. The analysis of the volume and structure of financing of expenditures of the state budget of Ukraine, depending on the types of functional classification, taking into account intergovernmental transfers. The dynamics of the nominal GDP of Ukraine for 2011–2020 is analyzed. The main components of the expenditure side of the state budget are examined, which influence the nominal GDP. A regression model is built.

Keywords: budget, budget expenditures, nominal GDP, functional classification, regression analysis, multiple regression model.

Постановка проблеми. На сьогодні в Україні гостро постає проблема нерационального перерозподілу коштів з державного бюджету. Відтак якість планування витрат бюджету та дієвий контроль за їх виконанням — один з найважливіших складників фінансової функції держави. З метою оптимальної структуризації видатків Державного бюджету України важливою задачею є дослідження

усіх напрямків використання коштів, контроль за виконанням плану бюджету та визначення основних причин його невиконання. Отже, питання розв'язання проблем видаткової частини держаного бюджету України шляхом оптимізації його структури є актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематиці фінансування видатків державного бюджету України приділяли увагу у своїх дослідженнях багато вітчизняних учених і науковців, серед яких варто виділити Н. І. Богомолу [1] та М. І. Карліна [2]. Напрямки вирішення ряду проблем, що пов'язані з бюджетним плануванням і прогнозуванням видатків, висвітлені у працях таких науковців, як: Малишко В. В. [3], Колосова В. П. [5], Козарезенко Л. В. [4], Набока Т. С. [7], Яценко Л. О. [6] та ін. Водночас низка теоретичних і прикладних аспектів удосконалення асортименту, покращення якості продукції потребують подальшого дослідження.

Метою статті є дослідження впливу видатків державного бюджету України на соціально-економічний розвиток держави.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для виявлення ролі та значення бюджетних видатків в економічному житті суспільства їх класифікують за певними ознаками. В теорії та практиці державних фінансів існують кілька ознак класифікації видатків бюджету. Крім того, розрізняють кількісну та якісну характеристики видатків. Якісна характеристика, відображаючи економічну природу явища, дозволяє встановити призначення бюджетних видатків, а кількісна — їх величину.

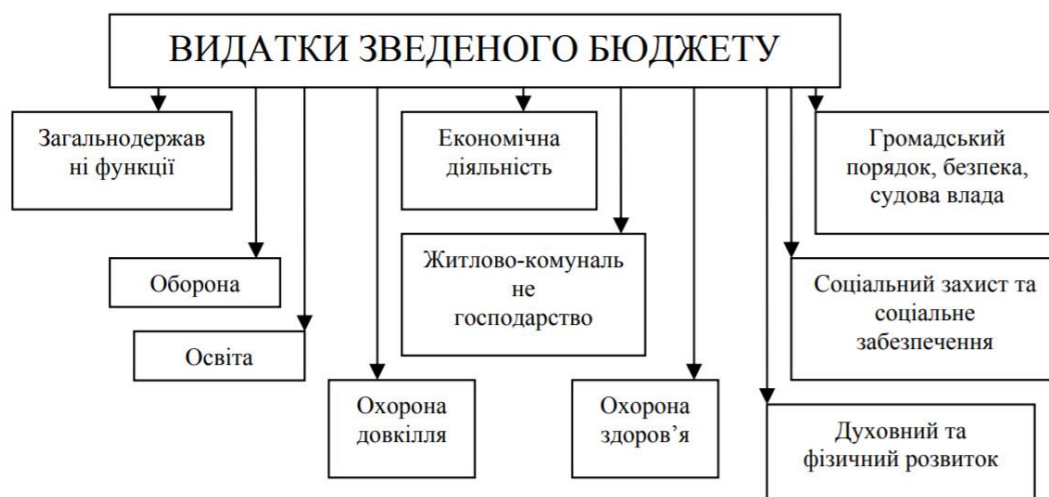

Рис. 1. Структура видатків державного бюджету України [7]

Для дослідження особливостей управління видатками державного бюджету було систематизовані показники видатків державного бюджету України відповідно до функціональної класифікації (табл. 1), а також показники номінального ВВП (табл. 2) за 2011–2020 р. Дані були отримані з офіційного сайту Міністерства фінансів України <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/>.

Таблиця 1

ВИДАТКИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ ВІДПОВІДНО ДО ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ КЛАСИФІКАЦІЇ ЗА 2011–2020 рр.

Статті видатків	Код бюджетної класифікації	2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020	
		Видатки	Структура, %	Видатки	Структура, %	Видатки	Структура, %	Видатки	Структура, %	Видатки	Структура, %	Видатки	Структура, %	Видатки	Структура, %	Видатки	Структура, %	Видатки	Структура, %	Видатки	Структура, %
Усього		421611,5	100	492394,9	100	430217,8	100	523125,7	100	576911,4	100	684743,4	100	839243,7	100,00	985842	100	1072892	100	1288017	100
Загальнoder- жавні функ- ції	100	39996	9,49	64187	13,04	65825,8	15,30	76845,9	14,69	103116,7	17,87	117925,6	17,22	142446,9	16,97	162949,9	16,53	168206,5	15,68	163849,4	12,72
Оборона	200	13241	3,14	14485	2,94	27363,4	6,36	27365,5	5,23	52005,2	9,01	59348,9	8,67	74346,2	8,86	97024	9,84	106627,7	9,94	120374,1	9,35
Громадський порядок, без- пека, судова влада	300	32415	7,69	36168	7,35	44619	10,37	44864,6	8,58	54643,4	9,47	71671,1	10,47	87845	10,47	116875,6	11,86	140151,2	13,06	157672,5	12,24
Економічна діяльність	400	44771	10,62	48396	9,83	34410,7	8,00	43637,6	8,34	37135,4	6,44	31412,3	4,59	47000,1	5,6	63600,7	6,45	72365,1	6,74	168889,0	13,11
Охорона на- вколиш- нього сере- довища	500	3008	0,71	4135	0,84	2597	0,60	3481,7	0,67	4053	0,7	4771,6	0,7	4739,9	0,56	5241,2	0,53	6316,2	0,59	6636,8	0,52

Статті видатків	Код бюджетної класифікації	2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020	
		Видатки	Структура, %	Видатки	Структура, %	Видатки	Структура, %	Видатки	Структура, %	Видатки	Структура, %	Видатки	Структура, %	Видатки	Структура, %	Видатки	Структура, %	Видатки	Структура, %	Видатки	Структура, %
Житлово-комунальне господарство	600	324	0,08	379	0,08	111,5	0,03	17808,5	3,40	21,5	0	12,5	0	16,9	0	296,9	0,03	108	0,01	88,5	0,01
Охорона здоров'я	700	10223	2,42	11358	2,31	10580,8	2,46	57150,1	10,92	11450,4	1,98	12456,3	1,82	16729,1	1,99	22617,9	2,29	38561,6	3,59	124925,3	9,70
Духовний та фізичний розвиток	800	3831	0,91	5488	1,11	4872,4	1,13	13857,7	2,65	6619,2	1,15	4958,9	0,72	7898,1	0,94	10107,1	1,03	9967	0,93	9826,4	0,76
Освіта	900	27232	6,46	30242	6,14	28677,9	6,67	100109,5	19,14	30185,7	5,23	34825,4	5,09	41140,2	4,9	44323,4	4,5	51657,6	4,81	52857,3	4,10
Соціальний захист та соціальне забезпечення	1000	63541	15,07	75253	15,28	80558,2	18,72	138004,7	26,38	103700,9	17,98	151965,5	22,19	144478,3	17,22	163865,6	16,62	218628,6	20,38	322720,3	25,06
Міжбюджетні трансферти	180	94875	22,50	124459	25,28	128088,8	29,77	130600,9	24,97	173980	30,16	195395,3	28,54	272602,9	32,48	298939,7	30,32	260302	24,26	160177,1	12,44

Джерело: побудовано автором за даними [14]

Таблиця 2

НОМІНАЛЬНИЙ ВВП (В ФАКТИЧНИХ ЦІНАХ) ЗА 2011–2020 рр.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Номінальний ВВП (в фактичних цінах)	1316600	1408889	1454931	1566728	1979458	2383182	2982920	3558706	3974564	4027205
Темп росту, %	121,62 %	107,01 %	103,27 %	107,68 %	126,34 %	120,40 %	125,17 %	119,30 %	111,69 %	101,32 %

Джерело: побудовано автором за даними [14]

Економетричне дослідження видатків бюджету поєднує теорію (математичні моделі) і практику (статистичні дані). За допомогою моделей описують і пояснюють процеси, що вивчаються, а статистичні дані використовують для побудови та обґрунтування моделей.

Економічні дані щодо видатків бюджету протягом 2011–2020 р. представляють собою часові ряди, які характеризують один і той самий об'єкт, але в різні моменти часу. Послідовні значення часових рядів мають певні взаємозалежності, а також відзначаються певними закономірностями у відхиленнях від тенденції змін чи виявляються часові зсуви показників (часові лаги). Тому методи опрацювання таких даних відмінні від тих методів, які застосовуються для обробки перекресних даних.

Метою дослідження статистичних даних є побудова інформаційної бази для прийняття рішень щодо оптимізації структури та динаміки видатків бюджету за окремими статтями.

При підготовці статистичних даних для роботи з певною моделлю необхідно забезпечити відповідність цих даних моделі та спільну методичну базу для їх оцінювання. Дані табл. 1 і 2 утворюють взаємно узгоджений набір, їх вимірювання здійснюється в грошових одиницях за рік.

Всі необхідні статистичні дані наявні, відсутніх немає.

Дані вхідної сукупності мають:

- однаковий ступінь агрегування;
- однорідну структуру елементів сукупності;
- однакові методики розрахунку часових та просторових показників;
- однаковий період врахування окремих змінних;
- співставні ціни та рівнозначні економічні умови.

Висновки, які можна зробити в результаті економетричного моделювання видатків державного бюджету, зумовлені якістю вхідних даних, а саме їх повнотою та достовірністю. А обсяг видатків бюджету та їх структура впливають на соціально-економічний розвиток держави. Аналізуючи структуру державних видатків за функціональним призначенням та їх вплив на зміну основних макроекономічних показників розвитку України, із загальної сукупності видатків доцільним є виділення видатків на державне управління, видатків на підтримку галузей економіки, видатків на соціальний захист населення та на фінансування соціально-культурної сфери. Критеріями для їх відбору є їх обсяг та можливість впливу на номінальний обсяг ВВП.

Дослідимо особливості впливу структури та розміру видаткової частини державного бюджету на характеристики розвитку економіки України, використовуючи кореляційно-регресійний аналіз. Він дозволяє дослідити кореляційний зв'язок між ВВП держави та видатками за окремими статтями, побудувати рівняння регресії, що описує цей зв'язок, і визначити комплексний механізм впливу на зростання ВВП країни змін величини видатків за окремими статтями, а також виміряти тісноту, напрям зв'язку, тощо.

Обсяг видатків бюджету та їх структура впливають на соціально-економічний розвиток держави. Аналізуючи структуру державних видатків за функціональним призначенням та їх вплив на зміну основних макроекономічних показників розвитку України, із загальної сукупності видатків доцільним є виділення видатків на державне управління, видатків на підтримку галузей економіки, видатків на соціальний захист населення та на фінансування соціально-культурної сфери. Критеріями для їх відбору є їх обсяг та можливість впливу на номінальний обсяг ВВП.

Гіпотезою, що перевірятиметься в ході дослідження, буде така: зростання видатків на підтримку галузей економіки, на державне управління та соціальну підтримку населення позитивним чином впливає на ріст ВВП.

Для дослідження характеру впливу державних видатків на динаміку ВВП використаємо модель багатофакторної лінійної регресії.

Побудова моделі множинної регресії здійснювалась за допомогою пакету «Аналіз даних — Регресія» програми Excel.

Результуючим параметром Y є номінальний ВВП.

Факторами впливу є X_1 — видатки на державне управління, X_2 — видатки на підтримку галузей економіки та X_3 — видатки на соціальну підтримку населення.

Кількісний вимір показників проводиться в грошовій формі. Відтак їх рівень та динаміка перебувають залежно як від фізичних обсягів виробництва, так і від рівня цін. Порівняння фізичних обсягів виробництва за різні періоди для визначення їх реальної динаміки можливе тільки за умови незмінності цін. У реальної ринковій економіці характерна змін цін з року в рік: зростання або зниження. Для нівелювання фактора зміни цін скоригуємо вихідні дані на індекс інфляції (I) (табл. 3).

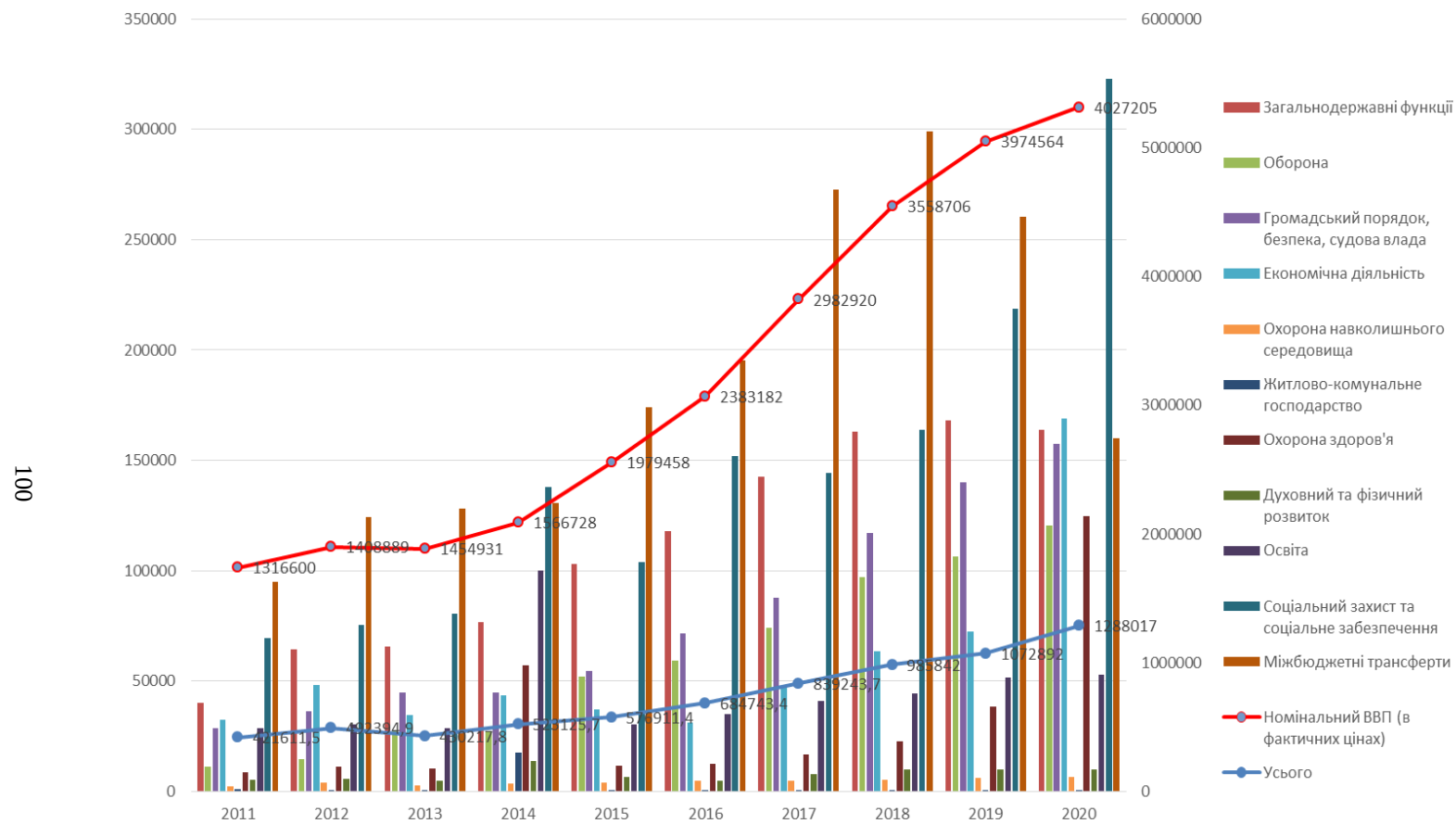

Рис. 2. Динаміка витрат державного бюджету та ВВП України за 2011–2020 рр.

Джерело: побудовано автором за даними [14]

Рис. 3. Динаміка номінального ВВП за 2010–2020 рр.

Джерело: побудовано автором за даними [14]

Таблиця 3

ВИХІДНІ ДАНІ ДЛЯ ПОБУДОВИ МОДЕЛІ МНОЖИННОЇ РЕГРЕСІЇ

Період	Y	X1	X2	X3	I
2011	1316600	39996	44771	63541	104,6
2012	1408889	64187	48396	75253	99,8
2013	1454931	65825,8	34410,7	80558,2	100,5
2014	1566728	76845,9	43637,6	138004,7	124,9
2015	1979458	103116,7	37135,4	103700,9	143,3
2016	2383182	117925,6	31412,3	151965,5	112,4
2017	2982920	142446,9	47000,1	144478,3	113,7
2018	3558706	162949,9	63600,7	163865,6	109,8
2019	3974564	168206,5	72365,1	218628,6	104,1
2020	4027205	163849,4	168889,0	322720,3	105,0
Дані, скориговані на індекс інфляції					
2011	1258699,8	38237,1	42802,1	60746,7	
2012	1411712,4	64315,6	48493,0	75403,8	
2013	1447692,5	65498,3	34239,5	80157,4	
2014	1254385,9	61525,9	34938,0	110492,2	
2015	1381338,5	71958,6	25914,4	72366,3	
2016	2120268,7	104916,0	27946,9	135200,6	
2017	2623500,4	125283,1	41336,9	127069,7	
2018	3241080,1	148406,1	57924,1	149240,1	
2019	3818025,0	161581,7	69515,0	210017,9	
2020	3835433	156047	160846,7	307352,7	

Джерело: побудовано автором за даними [14]

Таблиця 4

ВЕКТОР ОЦІНОК КОЕФІЦІЄНТІВ РЕГРЕСІЇ

	Коефіцієнти	Стандартне відхилення
Y-перетину	-254973,7128	168400,6989
Змінна X 1	15,5245557	3,048431258
Змінна X 2	14,47690435	5,236783809
Змінна X 3	2,359984508	2,940354459

Джерело: розраховано автором

Рівняння регресії має вигляд:

$$Y = -254973,7 + 15,5X_1 + 14,48X_2 + 2,4X_3. \quad (1)$$

Перевіримо значущість параметрів множинного рівняння регресії.
 t -статистика

$$T_{\text{табл}}(n - m - 1; \alpha/2) = (6; 0.025) = 2.447$$

$$t_i = \frac{b_i}{S_{b_i}}$$

$$t_0 = \frac{-284463.174}{227625.006} = 1.25 < 2.447$$

Статистична значимість коефіцієнта регресії b_0 не підтверджується.

$$t_1 = \frac{15.932}{3.125} = 5.098 > 2.447$$

Статистична значимість коефіцієнта регресії b_1 підтверджується.

$$t_2 = \frac{15.8}{6.438} = 2.454 > 2.447$$

Статистична значимість коефіцієнта регресії b_2 підтверджується.

$$t_3 = \frac{1.493}{3.029} = 0.493 < 2.447$$

Статистична значимість коефіцієнта регресії b_3 не підтверджується.

Таким чином, такий фактор впливу на ВВП, як видатки на соціальну підтримку населення виявився незначимим. При цьому слід відзначити, що соціальні витрати, представлені як частка валового внутрішнього продукту (ВВП), є визнаним критерієм, що характеризує, якою мірою держава бере на себе відповідальність за підтримку певного стандарту життя вразливих груп населення. У сучасному світі соціальний захист населення стає головним атрибутом соціальної політики будь-якої цивілізованої держави. Як показує досвід західно-європейських держав, існування продуманої системи соціального захисту, що охоплює всіх громадян, не тільки приводить до поліпшення їх добробуту, розширює і зміцнює трудові ресурси країни, але і сприяє економічному зростанню та стабілізації політичної та соціальної ситуації в країні. В побудованій моделі статистична незначимість даного показника обумовлена низьким рівнем фінансування соціальної політики в Україні. Проте, на нашу думку, для подальшого поглибленого аналізу і побудови прогнозів даний фактор не можна не брати до уваги.

Множинний коефіцієнт кореляції (Індекс множинної кореляції).

$$R = \sqrt{1 - \frac{0.00209}{0.0916}} = 0.9885$$

Зв'язок між ознакою Y і факторами X_i сильний.
Коефіцієнт детермінації.

$$R^2 = 0.9885^2 = 0.9772$$

Більш об'єктивною оцінкою є скоригований коефіцієнт детермінації:

$$\bar{R}^2 = 1 - (1 - R^2) \cdot \frac{n-1}{n-m-1}$$

$$\bar{R}^2 = 1 - (1 - 0.9772) \cdot \frac{10-1}{10-3-1} = 0.966$$

Чим ближче цей коефіцієнт до одиниці, тим більше рівняння регресії пояснює поведінку Y .

Додавання в модель нових пояснюють змінних здійснюється до тих пір, поки росте скоригований коефіцієнт детермінації.

Перевірка загальної якості рівняння множинної регресії.

F-статистика. Критерій Фішера.

$$R^2 = 1 - \frac{s_e^2}{\sum (y_i - \bar{y})^2} = 1 - \frac{212185065520.5}{9292888499526.1} = 0.9772$$

$$F = \frac{R^2}{1-R^2} \cdot \frac{n-m-1}{m} = \frac{0.9772}{1-0.9772} \cdot \frac{10-3-1}{3} = 85.592$$

Табличне значення при ступенях свободи $k_1 = 3$ і $k_2 = n - m - 1 = 5 - 3 - 1 = 1$, $F_{kp}(3;6) = 4,76$

Оскільки фактичне значення $F > F_{kp}$, то коефіцієнт детермінації статистично значимий і рівняння регресії статистично надійне.

У результаті розрахунків було отримано рівняння множинної регресії:

$$Y = -254973,7 + 15,5X_1 + 14,48X_2 + 2,4X_3. \quad (2)$$

Важливою передумовою побудови якісної регресійної моделі є незалежність значень випадкових відхилень від значень відхилень у всіх інших спостереженнях. Це гарантує відсутність корельованості між будь-якими відхиленнями і, зокрема, між сусідніми відхиленнями.

Автокореляція (послідовна кореляція) визначається як кореляція між спостережуваними показниками, впорядкованими в часі (часові ряди) або в просторі (перехресні ряди). Автокореляція залишків (відхилень) зазвичай зустрічається в регресійному аналізі при використанні даних часових рядів і дуже рідко при використанні перехресних даних.

Наслідки автокореляції схожі з наслідками гетероскедастичності: висновки по t - і F -статистикам, що визначають значимість коефіцієнта регресії і коефіцієнта детермінації, можливо, будуть невірними.

Критерій Дарбина-Уотсона є найвідомішим для виявлення автокореляції.

При статистичному аналізі рівняння регресії на початковому етапі часто перевіряють здійснюваність однієї передумови: умови статистичної незалежності відхилень між собою. При цьому перевіряється некорельованість сусідніх величин e_i .

Таблиця 5

ПЕРЕВІРКА НЕКОРЕЛЬОВАНOSTІ СУСІДНІХ ВЕЛИЧИН e_i

y	$y(x)$	$e_i = y - y(x)$	e^2	$(e_i - e_{i-1})^2$
992272,2	886974.298	195594.702	38257287592.405	
1258699,8	1155041.4	161558.6	26101181199.158	1158456271.385
1411712,4	1615222.164	-206333.164	42573374461.693	135344349753.35
1447692,5	1428281.675	26649.325	710186524.14	54280840072.927
1254385,9	1835427.938	-268699.938	72199656645.664	87231187128.706
1381338,5	2100016.591	-120558.591	14534373933.076	21945858586.384
2120268,7	2317600.573	65581.427	4300923610.772	34648106531.065
2623500,4	2943389.984	39530.016	1562622161.278	678676034.764
3241080,1	3561293.041	-2587.041	6692779.795	1773846464.59
3818025,0	3865299.337	109264.663	11938766612.525	12510803662.515
			212185065520.51	349572124505.69

Джерело: розраховано автором

$$DW = \frac{\sum (e_i - e_{i-1})^2}{\sum e_i^2}$$

$$DW = \frac{349572124505.69}{212185065520.51} = 1.65$$

Критичні значення d_1 і d_2 розраховуються за допомогою спеціальних таблиць з метою забезпечення потрібного рівня значущості α , числа спостережень $n = 10$ і кількості пояснюючих змінних $m = 3$.

Автокореляція відсутня, якщо виконується така умова:

$$d_1 < DW \text{ і } d_2 < DW < 4 - d_2.$$

Щоб не звертатись до таблиць, можна вважати, що автокореляція залишків відсутня, якщо $1.5 < DW < 2.5$.

Оскільки $1.5 < 1.65 < 2.5$, то автокореляція залишків відсутня.

Оцінка коефіцієнта рангової кореляції Спірмена.

Значимість коефіцієнта рангової кореляції Спірмена

Для того, щоб при рівні значущості α перевірити нульову гіпотезу про рівність нулю генерального коефіцієнта рангової кореляції Спірмена при конкуруючій гіпотезі $H_1: \rho \neq 0$, треба обчислити критичну точку:

$$T_{kp} = t(\alpha, k) \cdot \sqrt{\frac{1-p^2}{n-2}},$$

де n — обсяг вибірки;

p — вибірковий коефіцієнт рангової кореляції Спірмена;

$t(\alpha, k)$ — критична точка двосторонньої критичної області, яку знаходять по таблиці критичних точок розподілу Стюдента, за рівнем значущості α і числа ступенів свободи $k = n - 2$.

Якщо $|p| < T_{kp}$ — немає підстав відкидання нульової гіпотези. Ранговий кореляційний зв'язок між якісними ознаками не значимий. Якщо $|p| > T_{kp}$ — нульову гіпотезу відкидають. Між якісними ознаками існує значущий ранговий кореляційний зв'язок.

По таблиці Стюдента знаходимо $t(\alpha / 2, k) = (0.05 / 2; 8) = 2.306$:

$$T_{kp} = 2.306 \cdot \sqrt{\frac{1-0.59^2}{10-2}} = 0.66$$

Оскільки $T_{kp} > p$, то приймаємо гіпотезу про рівність 0 коефіцієнта рангової кореляції Спірмена. Іншими словами, коефіцієнт рангової кореляції статистично не значимий і ранговий кореляційний зв'язок між оцінками по двох тестів незначний.

Перевіримо гіпотезу H_0 : гетероскедастичність відсутня.

Оскільки $2.306 > 0.66$, то гіпотеза про відсутність гетероскедастичності приймається.

Таким чином, можлива економічна інтерпретація параметрів отриманої моделі: збільшення X_1 на 1 од. вимір. призводить до збільшення Y у середньому на 15,5 од. вимір.; збільшення X_2 на 1 од. вимір. призводить до збільшення Y у середньому на 14,5 од. вимір.; збільшення X_3 на 1 од. вимір. призводить до збільшення Y у середньому на 2,4 од. вимір.

За максимальним коефіцієнтом $\beta_1 = 0.642$ робимо висновок, що найбільший вплив на результат Y надає фактор X_1 .

Статистична значимість рівняння перевірена за допомогою коефіцієнта детермінації і критерію Фішера.

Встановлено, що в досліджуваній ситуації 97,72 % загальної варіабельності Y пояснюється зміною факторів X_j .

Встановлено також, що параметри моделі статистично не значимі.

Висновки. У бюджетному процесі реалізація видаткової частини бюджету представляє собою його центральну стадію, в ході якої реалізуються поставлені цілі та виконуються функції держави. У результаті проведеного аналізу структури та динаміки видатків державного бюджету та їх впливу на рівень номінального ВВП України, було визначено основні позиції бюджетної політики, реалізація яких є вкрай важливою з позиції фінансування видатків: забезпечення пропорційності темпів росту доходів і видатків держбюджету України; недопущення диспропорції при формування і реалізації видаткової частини бюджету, що спричиняє дефіцит коштів. Також важливою є реалізація ринкової переорієнтації, яка базуватиметься на оптимізації обсягів державної

сфери економіки та її структури, що дозволить підвищити ефективність використання бюджетних ресурсів і зниження ризиків появи дисбалансу державного бюджету.

Література

1. Богомоллова Н. І. Проблеми формування системи видатків Державного бюджету / Н. І. Богомоллова // Ефективна економіка. — 2012. — № 2 [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=922>.
2. Карлін М. І. Фінансова система України: навчальний посібник для студ. вузів / М. І. Карлін. — К.: Знання, 2007. — 324 с. [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу: <https://westudents.com.ua/knigi/676-fnansovasistema-ukrani-karln-MI.html>.
3. Малишко В. В. Аналіз видатків державного бюджету України / В. В. Малишко // Економічний вісник університету. — 2016. — Вип. 29(1). — С. 300–303. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/escvu_2016_29%281%29_40.
4. Козарезенко Л. В. Аналіз європейського досвіду розподілу державних видатків: уроки для України / Л. В. Козарезенко // Економічний вісник університету. — 2015. — Вип. 24(1). — С. 128–136. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/escvu_2015_24%281%29_24.
5. Колосова В. П. Планування видатків державного бюджету для реалізації інвестиційних програм, що кредитуються міжнародними інституціями / В. П. Колосова // Фінанси України. — 2015. — № 2. — С. 27–38 [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fu_2015_2_4.
6. Ященко Л. О. Прогнозування державного боргу на основі доходів та видатків державного бюджету України / Л. О. Ященко // Статистика України. — 2014. — № 2. — С. 14–19. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/su_2014_2_4.
7. Набока Т. С. Управління видатками бюджету та напрямками його вдосконалення в Україні : дис. канд. ек. наук : 08.00.08 / Набока Тетяна Сергіївна — К., 2015. — 345 с.
8. Бюджетний кодекс України: від 01.01.2018 р. № 2456-VI (зі змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради. — 2018. — № 50–51. — Ст. 572. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу: <http://www.rada.gov.ua>.
9. Виконання державного бюджету України в 2017 році. Офіс з фінансового та економічного аналізу у Верховній Раді України. — 2018. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://feao.org.ua/wp-content/uploads/2018/08/2018-07-19-2017-revised-1_md.pdf.
10. Закон України «Про Державний бюджет України на 2019 рік» від 23.11.2019 № 2629-VIII. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2629-19>
11. Аналіз видатків державного та місцевих бюджетів у I півріччі 2014–2017 рр. Офіс з фінансового та економічного аналізу у Верховній Раді України. — 2017. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу: https://feao.org.ua/wpcontent/uploads/2017/09/vud_gos_budg_II_kv_2014_2017.pdf.
12. Виконання Державного бюджету / 2017 / Річний звіт про виконання Державного бюджету України за 2017 рік / Офіційний сайт Державної казначейської служби України. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу: www.treasury.gov.ua.
13. Руська Р. В. Економетрика : навчальний посібник / Р. В. Руська. — Тернопіль : Тайп, 2012. — 224с.
14. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/>

References

1. Bogomolova N. I. Problems of forming the system of expenditures of the State budget / N.I. Bogomolova // *Effective economy*. — 2012. — № 2. Retrieved from: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=922>. [In Ukrainian].
2. Carlin M. I. The financial system of Ukraine: a textbook for students. universities / M. I. Carlin. — К.: Знання, 2007. — 324 с. Retrieved from: <https://westudents.com.ua/knigi/676-fnansovasistema-ukrani-karln-MI.html>. [In Ukrainian].
3. Malishko V. V. Analysis of expenditures of the state budget of Ukraine / V. V. Malyshko // *Economic Bulletin of the University*. — 2016. — Vip. 29 (1). — P. 300–303. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvu_2016_29%281%29_40. [In Ukrainian].
4. Kozarezenko L. V. Analysis of European experience in the distribution of public expenditures: lessons for Ukraine / L. V. Kozarezenko // *Economic Bulletin of the University*. — 2015. — Vip. 24 (1). — P. 128–136. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvu_2015_24%281%29_24. [In Ukrainian].
5. Kolosova V. P. Planning of state budget expenditures for the implementation of investment programs credited by international institutions / V. P. Kolosova // *Finance of Ukraine*. — 2015. — № 2. — P. 27–38. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fu_2015_2_4. [In Ukrainian].
6. Yashchenko L. O. Forecasting of public debt on the basis of revenues and expenditures of the state budget of Ukraine / L. O. Yashchenko // *Statistics of Ukraine*. — 2014. — № 2. — P. 14–19. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/su_2014_2_4. [In Ukrainian].
7. Naboka T. S. Management of budget expenditures and directions of its improvement in Ukraine: dis. Cand. ek. Sciences: 08.00.08 / Naboka Tetyana Sergeevna — К., 2015. — 345 p. [In Ukrainian].
8. Budget Code of Ukraine: from 01.01.2018 № 2456-VI (with changes and additions) // *Bulletin of the Verkhovna Rada*. — 2018. — -5 50–51. — St. 572. — Retrieved from: <http://www.rada.gov.ua>. [In Ukrainian].
9. Execution of the state budget of Ukraine in 2017. Office of Financial and Economic Analysis in the Verkhovna Rada of Ukraine. — 2018. Retrieved from: https://feao.org.ua/wp-content/uploads/2018/08/2018-07-19-2017-revised-1_md.pdf. [In Ukrainian].
10. Law of Ukraine «On the State Budget of Ukraine for 2019» of 23.11.2019 № 2629-VIII. — [Electronic resource]. — Mode of access to the resource: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2629-19> [In Ukrainian].
11. Analysis of state and local budget expenditures in the first half of 2014–2017. Office of Financial and Economic Analysis in the Verkhovna Rada of Ukraine. — 2017. — [Electronic resource]. — Resource access mode: https://feao.org.ua/wpcontent/uploads/2017/09/vud_gos_budg_II_kv_2014_2017.pdf.
12. Execution of the State Budget / 2017 / Annual Report on Execution of the State Budget of Ukraine for 2017 / Official site of the State Treasury Service of Ukraine. — [Electronic resource]. — Resource access mode: www.treasury.gov.ua.
13. Ruska RV Econometrics: a textbook / RV Ruska. — Ternopil: Type, 2012. — 224 p.
14. Official site of the Ministry of Finance of Ukraine. — [Electronic resource]. — Mode of access to the resource: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/> [In Ukrainian].

Стаття надійшла в редакцію 17.03.21